

Hol tart az afrikai könyvtár- és tájékoztatásügyek korszerűsödése?

Nem tagadható le, hogy napjaink információs ipara komoly piacra lett az afrikai országokban. Amikor korszerű termékeit inkább csak a kormányhivatalokban, bankokban, kereskedelmi vállalatoknál lehet megtalálni. Bár az egyes országokban más és más a helyzet, elmondható: a könyvtárakba és a tájékoztatási intézményekbe kevés számítógép és távközlési berendezés került.

Ennek ellenére – főként az ENSZ szakosított szerveinek köszönhetően – sikerült néhány átfogóbb tájékoztatási programot megvalósítani. Így 1975-ben startolt az AGRIS-rendszer, amelynek létrehozásán a FAO bábáskodott. „Eltekintve az AGRIS-t ért némely bírálattól, a rendszer – akár csak más régiókban – Afrika fejlődő országaiban is jól dolgozott.”

A PADIS, a pánafrikai dokumentációs és információs rendszer kiépítése 1980-ban az ENSZ Afrikai Gazdasági Bizottságának égisze alatt kezdődött meg. A központ Addisz-Abeba került. A rendszer indulásakor kettős célt tűzött maga elé. Egyrészt konzultációk, tanfolyamok útján hozzá akart járulni az egyes országok információs rendszereinek megerősítéséhez, másrészt egy decentralizált, de a kontinens egészét átfogó információs rendszert kívánt kiépíteni. Eleddig a rendszer alapvető produktuma a *Devindex Africa c.* kiadvány volt.

Az új könyvtári-tájékoztatási technikák és technológiák leginkább Maliban, Ghánában és Nigériában jelentek meg, továbbá némely kelet- és dél-afrikai országban.

Túl azon, hogy az afrikai államok szegények, és az információs ipar termékeit szinte az utolsó miniberendezésekig nyugati országokból kell behozni, illetve ott vagy onnan szervizeltetni a szűkös pénzügyi-devizális keretek terhére, a közös köz-

vetítő nyelv, a „lingua franca” hiánya, az egyes országok közötti telekommunikáció gyengesége és bizonytalansága, valamint a könyvtárosok-tájékoztatók munkanélküliségtől való (indoktalan) férelme ugyancsak fékezi-késlelteti a könyvtári-tájékoztatói szolgáltatások modernizálását.

Azok az információs szakemberek és könyvtárosok, akik az afrikai könyvtár- és tájékoztatásügyek modernizálását szorgalmazzák, a következőkben bízva látnak egyfajta kibontakozást:

- a MARC-formátum elterjedése lehetővé teszi majd a technikai szolgáltatások szabványosítását, elősegíti a bibliográfiai adatok cseréjét;
- a személyi és miniszámítógépek olcsóbbodásával remény van a CD-ROM viszonylag gyors térhódítására;
- a több államot átfogó közös megoldások lehetővé tennék az afrikai információs hálózat kialakítását, és afrikai adatbázisok létesítését (ez egyébként a földrész stratégiai érdeke is), miközben az említett adatbázisokat osztott időben használhatnák az együttműködő országok.

A fenti „bizodalmak” valóra váltása csak macacs küzdelmek eredménye lehet. E küzdelmeket annak tudatában kell végigvinni, hogy „ma azokat az államokat tekintjük fejlődőnek, amelyek lekésték az iparosítás tegnapi vonatát, holnap pedig azok lesznek a fejlődő országok, amelyek lekésik a mai információs repülőgépet”.

/ALEMNA, A.: Obzor informacionnoj tehnologii v afrikanskih bibliotekah i perspektivy na budušee. = Meždunarodnyj forum po informacii i dokumentacii, 18. köt. 2. sz. 1993. p. 26–28./

(Futala Tibor)

„A menázsinnak és az abraknak meg kell előznie a katonákat és a lovakat”. Az információpiac vezető szerepe Kína piaci rendszerében

A korszerű termékpiacot előzetes, párhuzamos, visszajelző információtermelés jellemzi. Enélkül valamirevaló termék meg sem tud „mozdulni” a kínálat-kereslet folyamatában. Ezért joggal állítható: *nincs termékpiac információpiac nélkül.* A kvalifikált szakemberek és kutatók piaca szintén feltéte-

lezi az információpiac meglétét és működését, hiszen enélkül aligha lehet helyálló képet kialakítani egy-egy érintett szakember felkészültségéről és alkalmasságáról. A tőkepiacnak sem elhanyagolható érdeke az információpiac szállította információk figyelése. Ilyen jellegű tájékozottság nélkül